

2025 m. gruodžio 1 d.

KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS NUSTATYMO IŠVADA

2025 m. gruodžio 1 d. Nr. 26VL-43
Vilnius

<p>1. Viešojo sektoriaus subjektas, kuriame atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas (veiklos sritis (-ys), kurioje (-iose) buvo atliekamas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas, jos (-ų) trumpas aprašymas)</p>	<p>Korupcijos pasireiškimo tikimybės (toliau – KPT) nustatymas atliktas perkančiosios organizacijos (toliau – PO) Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos (toliau – KAM) mažos vertės viešųjų pirkimų, vykdomų neskelbiamos apklausos būdu pagal Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimą įstatymą (toliau – VPI), srityje, analizuojant 2022–2024 m. vykdytus pirkimus ir vertinant įsigijimų procesą nuo pirkimo poreikio formavimo iki pirkimo sutarties sudarymo.</p> <p>KPT nustatymo metu nebuvo vertinami gynybos atstovų užsienyje (Lietuvos Respublikos gynybos atašė, Lietuvos Respublikos atstovybių prie tarptautinių organizacijų gynybos patarėjų, gynybos patarėjų Lietuvos Respublikos ambasadose) vykdyti viešųjų pirkimų procesai.</p> <p>KPT nustatymas atliktas vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 10 str. 1 d. ir Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2021 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. 2-246 „Dėl Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijų patvirtinimo“ (toliau – STT rekomendacijos).</p>
<p>2. Asmenys (subjektai), atlikę viešojo sektoriaus subjekto KPT nustatymą</p>	<p>KAM Korupcijos prevencijos ir tyrimų skyriaus (toliau – KPTS) patarėja Kristina Šcienė.</p>
<p>3. Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo pradžios ir pabaigos laikas</p> <p>Analizuotas laikotarpis</p>	<p>KPT vertinimas pradėtas 2025 m. vasario 3 d., baigtas 2025 m. gegužės 28 d.</p> <p>Nuo 2022 m. sausio 1 d. iki 2024 m. gruodžio 31 d.</p>
<p>4. Nustatytos rizikos, jų lygiai, suskirstymas pagal svarbą</p> <p>Nustatytos galinčios pasireikšti rizikos įvertintos pagal svarbą (tikimybę kilti rizikai ir jos galima poveikį) ir suskirstytos mažėjimo tvarka.</p> <p>Galimas rizikų poveikis nustatytas vadovaujantis kriterijais, nurodytais STT rekomendacijose.</p> <p>Rizikų pasireiškimo tikimybė nustatyta tiek vadovaujantis STT rekomendacijose nurodytu kriterijumi (pagal buvusių atvejų skaičių per analizuojamą laikotarpį), tiek atsižvelgiant į sąlygas, sudarančias galimybę pasireikšti rizikai.</p>	

POVEIKIS	Katastrofinis	5	10	15	20	25
	Kritinis	4	8	12 R4, R3	16	20
	Pastebimas	3	6	9 R2	12	15
	Žemas	2	4	6	8	10
	Nereikšmingas	1	2 R1	3	4	5
		Labai žema	Žema	Vidutinė	Aukšta	Labai aukšta
TIKIMYBĖ						
4.1. Raudonas rizikingumo lygis (žemėjančia tvarka nuo didžiausio balo)		-				
4.2. Geltonas rizikingumo lygis (žemėjančia tvarka nuo didžiausio balo)		<p><u>R4: Neteisėti perkančiosios organizacijos KAM atstovų ir tiekėjo susitarimai visuose pirkimų etapuose.</u></p> <p>Rizikos lygis: R4=12. P=4, T=3.</p> <p>Rizikos galimas (hipotetinis) poveikis vertinamas kaip kritinis, nes gali būti padaryta žala KAM reputacijai ir gali būti patiriama papildomų nenumatytų finansinių išlaidų.</p> <p>Rizikos pasireiškimo tikimybė vertinama kaip vidutinė, atsižvelgiant į nustatytus teisinio reguliavimo trūkumus, sudarančius sąlygas korupcijai pasireikšti, ir į galbūt nepakankamą dėmesio skyrimą personalo kvalifikacijos kėlimui viešųjų pirkimų srityje.</p> <p>PO KAM skiriamas nepakankamas dėmesys galimų interesų konfliktų nustatymui ir jų valdymui viešųjų pirkimų srityje:</p> <p>1. KAM nėra nustatytos detalios privačių interesų deklaravimo fakto ir turinio kontrolės tvarkos viešųjų pirkimų srityje, taip pat konfidencialumo pasižadėjimų ir nešališkumo deklaracijų pasirašymo fakto kontrolės tvarkos.</p> <p>Nustatyta, kad ne visais atvejais, galbūt ir dėl personalo, dalyvaujančio KAM pirkimų procesuose, žinių stokos viešųjų pirkimų srityje, tinkamai deklaruoti privatūs interesai (ne visais atvejais privačių interesų deklaracijose nurodytos PO KAM pirkimuose einamos pareigos), taip pat ne visais atvejais buvo pasirašyti konfidencialumo pasižadėjimai, nešališkumo deklaracijos, dalis minėtų dokumentų buvo pasirašyti su trūkumais.</p>				

2. Nustatyta, kad KAM Viešojo pirkimo komisijos darbo reglamento¹ (toliau – Reglamentas) nuostatos dėl nešališkumo deklaracijos pasirašymo yra nesuderintos su VPI 21 str. 2 d. 1 p., o Reglamento 1 priedas (Nešališkumo deklaracijos forma) neatitinka aktualios Viešųjų pirkimų tarnybos kartu su Vyriausiąja tarnybine etikos komisija nustatytos privalomos taikyti tipinės nešališkumo deklaracijos formos.

Pažymėtina, kad Krašto apsaugos sistemos antikorupcinio elgesio kodeksas, patvirtintas Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2022 m. vasario 28 d. įsakymu Nr. V-177 „Dėl Krašto apsaugos sistemos antikorupcinio elgesio kodekso patvirtinimo“, įpareigoja krašto apsaugos sistemos (toliau – KAS) personalą nedelsiant informuoti Antrąjį operatyvinių tarnybų departamentą prie KAM bei KAM KPTS, jei bandoma padaryti neteisėtą įtaką viešųjų pirkimų srityje.

Detalūs neatitikimai aprašyti KPT nustatymo išvados priede.

Analizuojamuoju laikotarpiu korupcinio pobūdžio atvejų nebuvo fiksuota.

R3: Konkrečių, iš anksto žinomų tiekėjų protegavimas.

Rizikos lygis: **R3=12**. P=4, T=3.

Rizikos galimas (hipotetinis) poveikis vertinamas kaip kritinis, nes gali būti padaryta žala KAM reputacijai ir gali būti patiriama papildomų nenumatytų finansinių išlaidų.

Rizikos pasireiškimo tikimybė vertinama kaip vidutinė, atsižvelgiant į nustatytus teisinio reguliavimo trūkumus, sudarančius sąlygas korupcijai pasireikšti, ir į galbūt nepakankamą dėmesio skyrimą personalo kvalifikacijos kėlimui viešųjų pirkimų srityje:

1. Nustatyta neatitikimų pirkimo inicijavimo etape. Nustatyta atveju, kai, galbūt dėl pirkimų iniciatorių žinių stokos viešųjų pirkimų srityje galbūt neatlikus rinkos tyrimo arba jį atlikus formaliai ir / arba neteisingai užpildžius pirkimo paraiškas, jose nebuvo pateikti arba pateikti su trūkumais, neišsamūs rinkos tyrimo duomenys, pagrindžiantys pirkimui suplanuotą kainą.

2. Nustatyta, kad KAM viešuosius pirkimus reglamentuojančiuose teisės aktuose nenumatyta, kad KAM decentralizuotų pirkimų paraiškos turėtų būti derinamos su subjektu, pvz., pirkimo vykdytoju, kuris paraiškos derinimo metu įvertintų, ar paraiškoje pateikti duomenys atitinka viešųjų pirkimų plane esančią informaciją, ar paraiškoje nurodyta visa privaloma nurodyti informacija, ar pateikti visi su paraiška privalomi pateikti dokumentai.

¹ Viešojo pirkimo komisijos darbo reglamentas, patvirtintas Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2005 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 1720 „Dėl viešojo pirkimo komisijos darbo reglamento patvirtinimo“.

	<p>Detalūs neatitikimai aprašyti KPT nustatymo išvados priede.</p> <p>Analizuojamuoju laikotarpiu korupcinio pobūdžio atvejų nebuvo fiksuota.</p> <p><u>R2: Nepagrįsto ir / ar neobjektyvaus sprendimo pirkimų procedūrose priėmimas.</u></p> <p>Rizikos lygis: R2=9. P=3, T=3.</p> <p>Rizikos galimas (hipotetinis) poveikis vertinamas kaip pastebimas, nes gali būti gauti kitų institucijų paklausimai apie kontrolės veiksmų metu nustatytas ydingas situacijas.</p> <p>Rizikos pasireiškimo tikimybė vertinama kaip vidutinė, atsižvelgiant į nustatytus teisinio reguliavimo trūkumus, galinčius sudaryti sąlygas korupcijai pasireikšti:</p> <p>1. PO KAM neturi patvirtinto pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės tvarkos aprašo, kuriuo būtų galima vadovautis organizuojant centralizuotus viešuosius pirkimus.</p> <p>KPT vertinimo metu nustatyta, kad Perkančiosios organizacijos Krašto apsaugos ministerijos vykdomų decentralizuotų pirkimų organizavimo tvarkos aprašas² (toliau – KAM pirkimų organizavimo tvarkos aprašas) reglamentuoja tik decentralizuotų KAM pirkimų organizavimo tvarką, bet nereglamentuoja centralizuotų pirkimų organizavimo tvarkos. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro įsakymu yra patvirtintas Pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros krašto apsaugos sistemoje tvarkos aprašas³, kuriame nustatyti bendri reikalavimai visoms KAS PO, taip pat kai kurie specifiniai reikalavimai centralizuotai vykdomiems ir PO savarankiškai vykdomiems pirkimams. Kiekviena KAS PO, atsižvelgdama į savo specifiškumą, vidiniuose teisės aktuose turi nusistatyti detalesnę viešųjų pirkimų organizavimo ir kontrolės tvarką, kurioje būtų reglamentuojamos PO pirkimų procese dalyvaujančių asmenų funkcijos, atsakomybė ir atskaitomybė, būtų nustatytos aiškios vidinės PO pirkimo proceso procedūros, taip pat kurią būtų galima taikyti ir decentralizuotų, ir centralizuotų pirkimų atvejais. Nors analizuojamuoju laikotarpiu visi PO KAM mažos vertės viešieji pirkimai, vykdyti neskelbiamos apklausos būdu pagal VPĮ, buvo decentralizuoti, tačiau tokie pirkimai, vadovaujantis KAS teisiniu reglamentavimu, nepriklausomai nuo jų mažos vertės, galėtų būti ir centralizuoti.</p>
--	---

² Perkančiosios organizacijos Krašto apsaugos ministerijos vykdomų decentralizuotų pirkimų organizavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2010 sausio 12 d. įsakymu Nr. V-25 „Dėl Perkančiosios organizacijos Krašto apsaugos ministerijos vykdomų decentralizuotų pirkimų organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

³ Pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros krašto apsaugos sistemoje tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2007 m. liepos 30 d. įsakymu Nr. 768 „Dėl Pirkimų organizavimo, kontrolės ir priežiūros krašto apsaugos sistemoje tvarkos aprašo, Krašto apsaugos sistemoje centralizuotai perkamų prekių, paslaugų ir darbų sąrašo ir Krašto apsaugos sistemoje atliekamų pirkimų kokybės reikalavimų nustatymo ir kokybės užtikrinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

	<p>2. KAM viešuosius pirkimus reglamentuojantys teisės aktai nenumato, kad pirkimo komisijoje negali būti tiesioginio pavaldumo ryšiais susijusių asmenų. Nustatytas atvejis, kai iš 5 į viešųjų pirkimų komisijos sudėtį įtrauktų asmenų 3 buvo susiję tiesioginio pavaldumo ryšiais.</p> <p>Detalūs neatitikimai aprašyti KPT nustatymo išvados priede.</p> <p>Analizuojamuoju laikotarpiu korupcinio pobūdžio atvejų nebuvo fiksuota.</p>
<p>4.3. Žalias rizikingumo lygis (žemėjančia tvarka nuo didžiausio balo)</p>	<p><u>R1: Netinkamas sutarčių sudarymas.</u></p> <p>Rizikos lygis: R1=2. P=1, T=2.</p> <p>Rizikos galimas (hipotetinis) poveikis vertinamas kaip nereikšmingas, nes nėra daroma įtaka KAM veiklai ir reputacijai.</p> <p>Rizikos pasireiškimo tikimybė vertinama kaip žema, atsižvelgiant į veiksnių, susijusių su veiklos neatitiktimi teisės aktų reikalavimams, – nustatyta atvejų, kai raštu sudarytų pirkimo sutarčių projektai nebuvo suderinti su KAM Teisės departamentu (toliau – TD), nors turėjo būti suderinti vadovaujantis KAM pirkimų organizavimo tvarkos aprašu.</p> <p>KPT vertinimo metu nustatytos veiklos neatitikties teisės aktų reikalavimams aplinkybės nesudaro pagrindo rizikos pasireiškimo tikimybės vertinti kaip vidutinės.</p> <p>Detalūs neatitikimai aprašyti KPT nustatymo išvados priede.</p> <p>Analizuojamuoju laikotarpiu korupcinio pobūdžio atvejų nebuvo fiksuota.</p>
<p>Kita informacija</p>	
<p>5. Pasiūlymai dėl nustatytų rizikų mažinimo priemonių taikymo</p>	<p>1. KAM viešuosius pirkimus reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatyti detalią privačių interesų deklaravimo fakto ir turinio kontrolės tvarką viešųjų pirkimų srityje, taip pat konfidencialumo pasižadėjimų ir nešališkumo deklaracijų pasirašymo fakto kontrolės tvarką.</p> <p>2. Patikslinti Reglamentą, atsižvelgiant į aktualias VPI 21 str. 2 d. 1 p. nuostatas dėl privačių interesų derinimo ir nešališkumo deklaracijos pasirašymo, taip pat pakeisti Reglamento 1 priedą (Nešališkumo deklaracijos forma) pagal aktualią Viešųjų pirkimų tarnybos kartu su Vyriausiąja tarnybine etikos komisija nustatytą tipinę nešališkumo deklaracijos formą.</p> <p>3. KAM viešuosius pirkimus reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatyti, kad KAM decentralizuotų pirkimų paraiškos turi būti derinamos su pirkimo vykdytoju, kuris įvertintų, ar paraiškoje pateikti duomenys atitinka viešųjų pirkimų plane esančią informaciją, ar paraiškoje nurodyta visa privaloma nurodyti informacija, ar pateikti visi su paraiška privalomi pateikti dokumentai.</p> <p>4. Decentralizuotų KAM pirkimų vykdytojui neorganizuoti pirkimų pagal paraiškas, kuriose (įskaitant priedus) nepateikiami duomenys arba pateikiami nepakankami duomenys apie atliktą</p>

	<p>rinkos tyrimą, pagrindžiantį pirkimui suplanuotą kainą, ir gražinti paraišką pirkimo iniciatoriui papildyti.</p> <p>5. Parengti KAM pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės tvarkos aprašą, kuriuo būtų galima vadovautis organizuojant centralizuotus viešuosius pirkimus.</p> <p>6. KAM viešuosius pirkimus reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatyti, kad į pirkimo komisiją negali būti įtraukiami tiesioginio pavaldumo ryšiais susiję asmenys, numatant konkrečius atvejus ir sąlygas, kada šio reikalavimo būtų galima nesilaikyti.</p> <p>7. Pirkimo sutarčių projektus visais atvejais, išskyrus KAM pirkimų organizavimo tvarkos aprašo 29 p. numatytas išimtis dėl preliminarinės sutarties pagrindu ir per Centrinę perkančiąją organizaciją sudaromų pirkimo sutarčių projektų, derinti su KAM TD.</p> <p>8. Organizuoti PO KAM viešųjų pirkimų iniciatorių, organizatorių ir komisijos narių – KAM personalo mokymus viešųjų pirkimų srityje.</p> <p>9. Organizuoti PO KAM viešųjų pirkimų iniciatorių, organizatorių ir komisijos narių – KAM BRD personalo mokymus viešųjų pirkimų srityje.</p> <p>Įgyvendinti KPT nustatymo išvadoje nurodytus pasiūlymus dėl nustatytų galimų rizikų mažinimo priemonių taikymo siūlome pavesti:</p> <p>1 pasiūlymą – KAM Įsigijimų politikos grupei (toliau – ĮPG) ir nustatyti pasiūlymo įgyvendinimo terminą iki 2026 m. birželio 30 d.;</p> <p>2 pasiūlymą – KAM ĮPG ir nustatyti pasiūlymo įgyvendinimo terminą iki 2026 m. birželio 30 d.;</p> <p>3 pasiūlymą – KAM ĮPG ir nustatyti pasiūlymo įgyvendinimo terminą iki 2026 m. birželio 30 d.;</p> <p>4 pasiūlymą – KAM BRD, įgyvendinimo terminas – nuolatos;</p> <p>5 pasiūlymą – KAM ĮPG ir nustatyti pasiūlymo įgyvendinimo terminą iki 2026 m. birželio 30 d.;</p> <p>6 pasiūlymą – KAM ĮPG ir nustatyti pasiūlymo įgyvendinimo terminą iki 2026 m. birželio 30 d.;</p> <p>7 pasiūlymą – KAM BRD, įgyvendinimo terminas – nuolatos;</p> <p>8 pasiūlymą – KAM Karo tarnybos ir personalo departamentui ir nustatyti, kad mokymai turi būti organizuojami ne rečiau nei kartą per metus;</p> <p>9 pasiūlymą – KAM BRD ir nustatyti, kad mokymai turi būti organizuojami ne rečiau nei kartą per metus.</p>
6. Kitos pastabos	Detalūs pastebėjimai aprašyti KPT nustatymo išvados priede.
7. Priedai	KPT nustatymo išvados priedas „Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo aprašomoji dalis“.
Išvadą parengęs asmuo (vardas ir pavardė, pareigos)	KAM KPTS patarėja Kristina Šičienė.